

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Haridusteaduste instituut
Humanitaar- ja sotsiaalsainete õpetamine põhikoolis õppekava

Signe Helena Rebane
ILUKIRJANDUSEL PÕHINEV ÕPPEMATERJAL LUGEMISE JA KÕNELEMISE
ARENDAMISEKS II KOOLIASTME INGLISE KEELE KUI VÕÕRKEELE TUNDIDES
Bakalaureusetöö

Juhendaja: Tiia Krass, MA

Tartu, 2019

RESÜMEE

Ilukirjandusel põhinev õppematerjal lugemis- ja kõneoskuse arendamiseks II kooliastme inglise keele tundides

Bakalaureusetöö eesmärgiks oli koostada II kooliastme inglise keele lugemise ja kõnelemise arendamiseks ilukirjandusel põhinev õppematerjal, seda katsetada ning uurida nii õpetajate kui ka õpilaste hinnanguid õppematerjalile. Õppematerjal koosneb kahest ilukirjandusliku tekstikatkest ja nende põhjal koostatud ülesannetest. Tekstikatked olid pärit raamatust “Gangsta Granny“ (2011), mille autor on David Walliams. Õppematerjali eesmärgiks oli arendada 5. klassi õpilaste lugemis- ja kõneoskust inglise keele tunnis. Õppematerjali sobivuse uurimiseks katsetati õppematerjali 5. klassi õpilastega inglise keele tunnis ja viidi seejärel läbi kaks küsitlust, üks ankeet oli mõeldud õpetajatele ja teine õpilastele. Õppematerjalile andsid hinnangu 6 Tartumaa koolide õpetajat ja 57 5. klassi õpilast.

Õpetajate hinnangul vastab õppematerjal Põhikooli Riikliku Õppekavale (2011), on sobiva raskusastmega, selle juhendid on arusaadavad, see on sobiva pikkusega ning koostatud harjutused arendavad nii kõnelemis- kui ka lugemisoskust inglise keeles. Õpetajad arvasid, et harjutused sobivad ka sõnavara arendamiseks.

Õpilaste ankeedist selgus, et tekstikatkendid on huvitavad, sobiva raskusastmega, katkendites olid üksikud uued sõnad, tekstid olid arusaadavad ja õpilaste lemmikharjutuseks osutus tekstikatkendi lugemine.

Märksõnad: ilukirjandus, keeleõpe, inglise keel, kõnelemine, lugemine, õppematerjal

SUMMARY

Study Material for Developing Reading and Speaking Skills through Literature in the English Language Classroom of School Stage II

The aim of this bachelor's thesis was to create study materials for school stage II in order to develop their reading and speaking skills in English through literature, to test the material and study both teachers' and students' feedback on the study material. The set of study materials consisted of worksheets based on two literature excerpts from the book "Gangsta Granny" (2011) by David Walliams. The aim of the study material was to develop 5-graders' reading and speaking skills in English. To examine the suitability of the study material, it was tested in the classroom and after that a questionnaire was given both to the teachers and students. The study material was evaluated by six teachers from some schools of Tartu County and by 57 students from the same schools of Tartu County.

The analysis of the teachers' questionnaire showed that they considered the set of study material to correspond to the National Curriculum, to be of appropriate length and level, the instructions to be clear and the exercises to develop reading and speaking skill. The teachers also thought that the set of study material developed students' vocabulary.

The results of the students' questionnaire showed that the literature excerpts were interesting, the worksheets were of appropriate length, there were few new words and the students' favourite exercise was reading the excerpts.

Keywords: literature, language teaching, English language, speaking, reading, study material

SISUKORD

RESÜMEE	2
SUMMARY	3
SISUKORD.....	4
SISSEJUHATUS	5
Ilukirjanduse mõiste ja kasutamine keeleõppes	7
Võõrkeele õpetamine II kooliastmes.....	8
Ilukirjanduse kasutamine lugemisoskuse arendamiseks.....	8
Ilukirjanduse kasutamine kõnelemisoskuse arendamiseks.....	9
Õppematerjali koostamise põhimõtted.....	10
Uurimuse eesmärgid ja uurimisküsimused	11
METOODIKA	12
Õppematerjali koostamine.....	12
Valim.....	13
Mõõtevahendid.....	13
Protseduur.....	14
TULEMUSED	15
Õpetajate hinnang.....	15
Õpetajate soovitusel muudatusteks	17
Õpilaste hinnang.....	18
ARUTELU.....	23
TÄNUSÕNAD.....	26
AUTORSUSE KINNITAMINE	26
KASUTATUD MATERJAL	27
LISA 1.....	29
LISA 2.....	35
LISA 3.....	40
LISA 4.....	42
LISA 5.....	46

SISSEJUHATUS

Ilukirjandus on kunst, milles omapäraste väljendusvahenditega kujutatakse väljamõeldud maailma, et mõjutada lugeja tundeid ja rikastada tema elu (Kirjandus. Ilukirjandus. Mis vahe neil on? s.a) Ilukirjanduse kasutamise eesmärk võõrkeeles tunnis on arendada õpilastes erinevaid keeleoskusi ja seega soodustada õpitava võõrkeeles valdamist tervikuna. Kirjanduse kasutamine keeletunnis omab ka palju muid eeliseid. Kirjandustekstid tulevad kasuks õpilaste üldise lugemisoskuse edendamisele, õpetavad neid ka paremini tekstiga suhestuma, uusi elulisi teadmisi omandama, teisi kultuure mõistma ja austama, sündmuste ning tegelastega tutvuma ning samas viivad need ka õpilased kokku hea kirjandusega (Mustakim, Mustapha, Lebar, 2018).

Õpilaste suhtlemist arendatakse läbi nelja osaoskuse: kuulamise, lugemise, kirjutamise ja kõnelemise (Põhikooli riiklik õppekava „Lisa 2“, 2011). Samuti õpetatakse oma ja teiste kultuuride vahelisi sarnasusi ning erinevusi, kuidas olla tolerantne teiste suhtes ja mitte suhtuda kellesegi eelarvamuslikult. Hismaoglu (2005) leidis, et improvisatsioon, rollimängud, grupitööd ja dramatiseeringud on kirjanduse õpetamisel võõrkeeles tunnis olulisel kohal, sest nende tegevuste kaudu arendavad õpilased kõnelemisoskust kui suhtlemisoskust üldse.

Ilukirjandust keeleõppes on Tartu Ülikooli üliõpilased uurinud ka eelnevatel aastatel. Stina Pihlak arutles oma bakalaureusetöös „Kirjanduse kasutamine II kooliastmes inglise keele kui võõrkeeles tundides“ (2012), kuidas õpetajad ja õpilased suhtuvad kirjanduse kasutamisesse inglise keele tundides. Kärt Kivilo „Briti lastekirjanduse valiktekstide rakendamine inglise keele kui võõrkeeles osaoskuste õpetamisel ja väärtustest kõnelemisel II kooliastmes“ (2012) kirjutas Briti lastekirjanduse olulisusest inglise keele tundides. Evelin Leerima uuris, kui palju on inglise keele õpikutes originaalseid tekstikatkendeid bakalaureusetöös „Inglise keelt kõnelevate maade lastekirjanduse ilukirjanduslike tekstikatkete kasutamine II kooliastmes inglise keele õpikutes“ (2013). Kärt Kivilo lõputöö eesmärk oli koostada ka õppematerjal. Neist töödest tuli ka välja, et õpetajad ei kasuta ilukirjandust inglise keele tundides piisavalt (Kivilo, 2015, Pihlak, 2012), Kivilo (2015) uurimuses küsitatud õpetajad tunnistasid, et kasutavad ilukirjandust ainult mõne üksiku eesmärgi täitmiseks, näiteks sõnavara õpetamiseks ja Pihlaku (2012) uurimuses vastanud õpetajad märkisid, et kasutavad kirjandust mõni kord veerandi jooksul, sest materjali

leidmine on ajakulukas. Evelin Leerimaa bakalaureusetööst (2013) selgus, et õpikutes on vähe ilukirjandust. Ta tõi välja, et kaheksas õpikus, mida analüüsi, on kokku 29 ingliskeelset teksti.

Mustakim, Mustapha, Lebar (2018) leiavad, et ilukirjandust lugedes arendavad lapsed oma võõrkeele oskust, lugemine loob hea õpikeskkonna ning tunnis kirjanduse kasutamine võib aidata kaasa õpilastes lugemisharjumuse juurutamisele. Patki (2013) väidab, et ilukirjandus on väga hea õppematerjal õpilastes tugevate emotsioonide tekitamiseks. Kirjanduse kasutamine võõrkeele tunnis annab õpilastele väga hea võimaluse avaldada oma arvamust, näidata välja oma reageeringut ja emotsioone ning seeläbi alateadlikult arendada kõneoskust. Inglise keele tunnis kõneldes üritavad õpilased sõnu õigesti hääldada ja kasutada õigeid ajavorme, tegusõnu ja sõnavara (Patki, 2013).

Kuigi uurijad (Mustakim, Mustapha, Lebar, 2018; Patki, 2013) on kinnitanud kirjanduse eelseid võõrkeeleõppes, ei kasutata inglise keele tundides piisavalt ilukirjandusel põhinevaid materjale lugemis- ja kõnelemisoskuste arendamiseks (Leerimaa, Pihlak, Kivilo). Põhjusteks nimetatakse ajakulukust, ajanappust, loeb ka õpetajate töökoormus ning õpetajate soovi keskenduda tähtsatele keeleõppe eesmärkidele, mida õpikud pakuvad. Kirjeldatud olukorras näebki selle töö autor uurimisprobleemi. Samas võiks ilukirjandusel põhinev õppematerjal pakkuda sobiva õppematerjali ja lihtsustada kaasaegsete kirjanike loomingu kaasamist inglise keele tundidesse.

Töö eesmärgiks oli koostada 5. klassile ilukirjanduslike tekstikatketel põhinev õppematerjal inglise keeles lugemis- ja kõnelemisoskuse arendamiseks, seda katsetada, uurida ekspertide ja õpilaste hinnanguid koostatud materjalide kohta ning viia sisse vajalikud muudatused. Õppematerjali eesmärgiks on ilukirjandusel põhineva materjali kaudu, arendada lugemis- ja kõnelemisoskust, äratada õpilastes huvi lugemise vastu inglise keeles ja motiveerida neid loetu põhjal kõnelema. Töö esimene pool on teoreetiline, kus autor arutleb kirjanduse olulisuse üle inglise keele tundides ja selle üle, kuidas kasutada ilukirjandust inglise keele oskuste arendamiseks. Töö empiirilises osas on läbi viidud kvantitatiivne uurimus, et välja selgitada ilukirjandusel põhjal koostatud õppematerjali sobivus põhikooli II kooliastme inglise keele tundides kasutamiseks, analüüsid nii ekspertide ja õpilaste tagasisidet töölehtedele. Käesoleva bakalaureusetöö lõpus on tulemused ja arutelu kui ka kasutatud kirjandus.

Ilukirjanduse mõiste ja kasutamine keeleõppes

Ilukirjandust peetakse tähtsaks osaks keeleõppes. Põhikooli õpilased peaksid mõistma ilukirjanduse kasutatavat keelt, arendama suulist väljendusoskust ja väärtushoiakuid (Org, s.a). Kirjandus aitab ka tegeleda erinevate ühiskonna probleemidega (rassism, sotsiaalsed või kultuursed probleemid), rikastab õpilase teadmisi iseenda ja teda ümbritseva maailma kohta, arendab kujutlusvõimet, aitab lastel aru saada isiklikest kogemustest, mõista teisi kultuure ja kujundada austust iseenda ning teiste vastu (Mustakim, Mustapha, Lebar, 2018).

Carter ja Jones (2012) on väitnud, et kirjandus mängib väga suurt rolli õpilaste keelearengus ja arendab sotsiokultuurilisi teadmisi. Hismanoglu (2013) sõnul on kirjandus autentne materjal ehk selle esmane eesmärk ei ole keeleõpe ning see ei ole otseselt loodud pedagoogilistel kaalutlustel. Khatib ja Rezaei (2011) on välja toonud, et tekstide autentsus on ilukirjanduslike tekstide käsitlemisel võõrkeele tundides väga olulisel kohal.

Ilukirjanduslikud tekstid võivad ka õppijate motivatsiooni tõsta, kuna õpilased puutuvad kokku keeleõppe eesmärgil autentsete materjalidega, võõrkeelega kirjanduslikus kontekstis. Lisaks arendavad õpilased lugemisoskust, sest teevad tööd materjalidega, millel on laiem sõnavara ning parem keelekasutus (Bibby & McIlroy, 2013).

Õpetajad saavad ise valida, millisel määral kaasata ilukirjandust ainekavasse. Nad peavad tegema tähtsa otsuse, mida tekstidega teha, mis eesmärgil ja kuidas nendega keelearengut toetada (Lima, 2010). Ilukirjanduslik tekst, mida õpetaja õpilaste jaoks valib, peab olema õpilastele eakohane. Tekst ei ole õpilastele sobiv, kui tekstis kasutatav keel on liiga raske või teema on neile kauge ja tähtsusetu. Samas ei tohiks olla välja valitud tekst ka õpilastele liiga kerge. Reid (2002) on välja toonud mõned punktid, kuidas kirjanduslikku teksti valida:

- Valikuvõimaluste pakkumine. Kui õpetaja laseb õpilastel tekste ise valida, siis enamasti valivad nad teksti, mis neile huvi pakub. Kui õpilased saavad ise teksti valida, suureneb võimalus, et nad sooritavad ka kõik ülesanded teksti kohta.
- Tasemele vastavate tekstide pakkumine. Kui õpetaja soovib tekste, mis ei ole liiga pikad ega rasked, vaid on õpilastele sobival tasemel, tekib õpilastes kiiremini huvi nende tekstidega töötada. Õpetaja võib soovitada edasijõudnutele selliseid klassikalisi teoseid, mis sobivad nende lugemistasemega. Vähema inglise keele oskusega õpilastele võib õpetaja soovitada tekste, kus on vähem teksti, aga rohkem illustratsioone. Õpetaja võiks pakkuda raamatuid, mis näevad atraktiivsed välja.

- Kultuuride eelistusse või individuaalsetesse eripärasustesse ettevaatlik suhtumine. Õpilased, kes on teisest rahvusest või erineva kultuuri taustaga, võivad tunda, et neid ei austata. Tuleb olla tähelepanelik, sest mõned tekstid võivad olla küll ühtedele naljakad, samas teisi solvata.
- Dialektide, arusaamatu keele ja müstiliste teemade vältimine. Õpilased puutuvad koolis kokku pigem igapäevase inglise keelega ja erinevad dialektid võivad õpilased segadusse viia.

Ilukirjanduse kasutamine võõrkeele tunnis aitab õpilastel arendada võõrkeelt, toob tundidesse vaheldust ning äratav õpilastes huvi lugemise kui ka keeleõppe vastu.

Võõrkeele õpetamine II kooliastmes

A-võõrkeel on õpilaste esimene kokkupuude teise keele õppimisega ja selle õppe eesmärkideks on huvi äratamine teiste keelte ja kultuuride vastu, teiste kultuuride eripära väärtustamine ja oma keeleoskuste pidev täiendamine (Põhikooli riiklik õppekava, „Lisa 2“, 2011). Eestis on peamiseks A-võõrkeeleks inglise keel. Põhikooli riiklikus õppekavas (2011) on välja toodud, et kuuenda klassi lõpuks peab õpilane hakkama saama rutiinsetel teemadel suhtlemisega. Põhikooli riiklik õppekava „Lisa 2“ (2011) on lisatud, et kuuenda klassi lõpuks on õpilased saavutanud inglise keeles A2.2 taseme.

Õpilaste õpimotivatsiooni saab toetada õpilaste vanust, nende huvisid ja eripärasid arvestades. Reid (2002) tõi välja, et uue keele õppimisel loeb ka õpilase enda isiksus. Mõned õpivad kiiresti ja põgusalt, teised sügavuti ning korrektselt. Uue keele õppimisel peaks laskma õpilastel kuulata keelt, sest sellisel juhul on neil võimalus saada see kiiremini selgeks. Nad kuulevad fraase ja lauseid loomulikus keskkonnas.

Ilukirjanduse kasutamine lugemisoskuse arendamiseks.

Hismanoglu (2005) kirjutas, et ilukirjanduse kaudu on väga hea võõrkeele tunnis õpetada keele nelja osaoskust. Nendeks on lugemine, kõnelemine, kuulamine ja kirjutamine. Tunnis õpitakse neid integreeritult.

Inimesed loevad ilukirjandusteoseid sellepärast, et saada teavet ja samas lugemisest naudingut tunda. Kirjandustekste lugedes võivad õpilased kokku sattuda sõnadega, mida nad kusagil mujal näinud ei ole. Ilukirjanduslikku teksti lugedes, õpivad õpilased mõistma viise, kuidas sõnu ja fraase kasutada, mõistavad sõnade erinevaid tähendusi, idioome jne (Noaman, 2013). Lugemist arendatakse erinevaid tekste lugedes, neid analüüsides ja hinnates.

Harmer (2007) jagab lugemise kaheks: ekstensiivne ja intensiivne. Ekstensiivses keskendutakse pigem silmaringi laiendamisele ja lugemiseks sobivad raamatud. Õpilased peaksid lugema materjali, millest nad aru saavad. Kui nad ei mõista sõnu, siis see tegevus ei ole nende jaoks nauditav. Kõige tähtsam on ikkagi lugemisnauding, seetõttu peaksid õpetajad pakkuma õpilastele lugemiseks selliseid tekste, mis oleksid nende keeletaset arvestatavad ja neile arusaadavad (Harmer, 2007). Tekstide raskus peaks suurenema koos õpilaste lugemisoskuse arenguga.

Intensiivseks lugemiseks sobivad kõige paremini lühemad tekstid, näiteks lühijutud või katkendid raamatutest. Intensiivne lugemine tähendab, et lugemise käigus oskab õppija teksti analüüsida, saab sellest aru ning arendab oma keelelisi teadmisi (Park, 2017). Õpetajal on kolm rolli: organiseerija, kes peab õpilastele andma selgeid juhiseid, kuidas saavutada eesmärgi; jälgija, sest nii saab õpetaja teada, kui edukad õpilased on nii üksi kui ka koostöös tehes ning kolmas on tagasiside andja roll (Harmer, 2007).

Ilukirjanduslike tekstide lugemisel käigus algab arutlus otseste küsimustega tegevuspaiga, tegelaste ja süžee üle. Nendele küsimustele saab vastata teksti abil. Kui õpilased saavad juba keelest rohkem aru, siis hakkavad nad tõlgendama ja tegema järeldusi tegelaste, teema ja autori positsiooni kohta. Lõpuks jagavad nad hinnanguid ja isiklikke reaktsioone loetu kohta (Hismanoglu, 2005). Lugeses saavad õpilased aru, kuidas võõrkeeles kõneleda, millised sõnad ja fraasid kokku sobivad.

Ilukirjanduse kasutamine kõnelemisoskuse arendamiseks.

Võõrkeeles suhtlemine arendab õpilaste enesekindlust ja väljendusoskust. Kirjanduse kasutamine võõrkeeles tunnis on oluline, sest nii kaasatakse õpilane nii lugemis- kui arutlusprotsessi ja antakse talle võimalus oma arvamusi, reaktsioone ja tundeid avaldada. Patki (2013) tõi välja, et mida rohkem kõnelemist harjutada, seda paremaks see muutub. Ta lisas, et kõnelema õpitakse ainult kõneldes.

Ilukirjanduse lugemine on hea viis sorava kõnelemise arendamiseks, kuid kõnelemine võib tekitada õpilastele ka raskusi. Tihti on õpilased tagasihoidlikud või neil puudub enesekindlus teiste ees kõnelemisel. Raskused tekivad ka siis, kui ülesanded on liiga rasked või vastupidiselt liiga lihtsad. Sellistel juhtudel hakkavad õpilased mugavusest kasutama oma emakeelt (Patki, 2013). Õpilasi peab julgustama kõnelema ja kaasõppijaid peab julgustama teisi kuulama, kes valjult loevad. Duff ja Maley (2001) tõi välja, et mida rohkem õpilane loeb erineva stiili ja raskusastmega ilukirjanduslikke tekste, seda rohkem areneb tema

sõnavara. Reid (2002) on veel lisaks välja toonud, et kõnelemist arendab ilukirjanduslike tekstide üle arutlemine.

Hismanoglu (2005) kirjutas, et kui õpilased loevad ise tekste, siis see arendab nii nende kõnelemis-, kui ka kuulamisoskust. Samuti arendab see hääldust. Kirjanduse kasutamisel võõrkeele tunnis on hea lasta õpilastel teha paaris- ja rühmatöid, debatte, arutlusi ja rollimänge. Rollimängude puhul on tegemist improvisatsiooniga ja see on hea sellepärast, et õpilase keelekasutus võib osutuda ettearvamatuks. Eelmainitud rühmatööd aitavad kõnelemisoskuse ja häälduse arenemisele kaasa. Selliste tegevuste ajal võib õpetaja õpilaste vigu parandada (Hismanoglu, 2005). Reid (2002) tõi välja, et kõva häälega lugemine on hea praktika ja õpetaja võib ka parandada, aga pidev parandamine tekitab aga õpilases vastumeelsust.

Ilukirjanduse lugemist saab kasutada ka kõnelemisoskuse arendamiseks koos sõnavara arendamisega (Reid, 2002). Raamatus on hea näha, kus tegelase poolt öeldud lause lõpeb ja järgmine algab. Harmer (2007) kirjutab, et alguses oleks hea soovitada õpilastel tekst läbi lugeda, arvata võõraste sõnade tähendusi ja siis kontrollida. Sõnaraamatutega töötades saavad õpilased teadlikuks, et ühel sõnal võib olla ka mitu tähendust. Sõna tähendus oleneb palju ka teistest sõnadest, näiteks antonüümidest ja sünonüümidest (Harmer, 1991). Interneti abil tõlkimine, kui seda tihti kasutada, võib aga lugemist ja rääkimist segada. Ilukirjandusega töötamiseks on vaja õppematerjali, kus oleks palju erinevaid ja huvitavaid harjutusi, mis arendaksid nii õpilaste kõnelemisoskust kui suurendaksid nende sõnavara.

Õppematerjali koostamise põhimõtted

Õppematerjalide koostamisel peab arvestama paljude faktoritega. Esiteks peaks arvestama õpilastega, sest õppematerjali koostamisel peab meeles pidama õpilaste isiklikke vajadusi (Howard & Major, 2005). Tomlinson (2011) lisab, et õppematerjal peaks tekitama lastes huvi. Teiseks peab materjal vastama õppekava nõuetele, sest seal on kirjas, mis eesmärgid peab aines saavutama ja õpetaja ülesanne on need ka saavutada. Kolmandaks peab koostamisel järgima autoriõigust. See muutub eriti tähtsaks siis, kui materjali kasutatakse mitmes klassis. Näiteks, kui kasutada töölehes pilte, siis peab nende allikatele ka viitama (Howard & Major, 2005). Materjalis olevad ülesanded peaksid arendama õppija loovmõtlemist ja otsima lahendusi küsimustele loominguliselt (Õppekirjanduse koostamise kriteeriumid, s.a).

Howard ja Major (2005) on toonud välja ka juhtnööre, kuidas koostada õppematerjale. Need peaksid juhendama õppekavast ja teemadest, mis on tähendusrikkad (näiteks pere).

Materjalid peaksid toetama õpilaste vahelist suhtlemist ja aitama õpilastel arendada oma õpioskusi. Need peaksid pakkuma võimalust keelt kasutada integreeritult ehk rakendada kõiki osaoskusi. Samuti peaksid õppematerjal hea välja nägema ja olema kasutajasõbralikud (nt ruumi peaks olema piisavalt, kuhu kirjutada). Ülesannetel peaksid olema ka selged juhised.

Uurimuse eesmärgid ja uurimisküsimused

Ilukirjandus on hea õppevahend võõrkeelte õpetamiseks. Ilukirjanduse kaudu õpitakse lugema, kirjutama, kuulama ja rääkima. Lisaks õpitakse sõnavara, grammatikat ja hääldust (Hismanoglu, 2005). Evelin Leerima bakalaureusetöös (2013) läbiviidud uurimuses selgub, et inglise keele õpikutes leidub ilukirjanduslikke tekste väga vähe. Sellepärast on töö eesmärgiks koostada 5. klassile inglise keele tundides lugemis- ja kõnelemisõppe arendamiseks ilukirjanduslikel tekstikatketel põhinev õppematerjal, seda katsetada, uurida õpetajate ja õpilaste hinnanguid koostatud materjalide kohta ning viia sisse vajalikud muudatused.

Toetudes teooriale ja õppematerjali koostamise printsiipidele, püstitati uurimistöös järgmised uurimisküsimused:

1. Mil määral vastab valminud õppematerjali teooria ja õppematerjali koostamise printsiipide poolt pakutavatele kriteeriumitele:
 - a) eakohasus – Põhikooli riiklikus õppekavas (2011) seisab, et põhikool peab tagama õpilastele eakohase keskkonna, milles nad saavad erinevaid õpioskusi arendada. 6. klassi lõpuks peab õpilane omandama inglise keeles A2.2 taseme (Põhikooli riiklik õppekava „Lisa 2“, 2011). Selle taseme omandanud õpilane mõistab väljendeid, mis käivad tema jaoks tähtsate teemade kohta, nt pere ja kodukoht. Õpilane oskab lihtsate lausetega kirjeldada oma peret ja väljendada oma vajadusi (Euroopa keeleõppe raamdokument, 2007).
 - b) raskusaste – Tomlinson (2011) kirjutab, et õppematerjalid on hästi koostatud kui need on õpilastele piisavalt rasked. Howard ja Major (2005) lisavad, et ülesanded peaksid olema õpilaste jaoks motiveerivad ja sunnaksid neid harjutusi lahendades pingutama. Bean (2004) leiab, et õpilased peaksid lahendama ülesandeid, mis esitavad neile väljakutseid. Ülesannete raskusaste peab olema õpilastel saavutatav, et nad tunneksid saavutuse üle uhkust, mis veelgi suurendab nende enesehinnangut (Tomlinson, 2011).
 - c) vastavus õppekavaga – Põhikooli riikliku õppekava „Lisa 2“ (2011) kohaselt käsitletakse II kooliastmes järgnevaid teemasid: „Mina ja Teised“, „Kodu ja

lähiümbrus“, „Kodukoht Eesti“, „Riigid ja nende kultuurid“, „Igapäevaelu. Õppimine ja töö“, „Vaba aeg“.

2. Millisel määral ekspertide tagasisidest tulenevalt on vaja õppematerjali täiendada või muuta? Tomlinsoni (2011) sõnul on kõige mõttekam hinnata õppematerjali töölehtede täitmise käigus või pärast täitmist, et teada saada nende tõelisest mõjust.
3. Milline on õpilaste hinnang õppematerjalile (huvitavus, arusaadavus, pikkus)? A-võõrkeele ainekavas on kirjas, et osaoskuste arendamiseks lastakse II kooliastme õpilastel lugeda ja täita ülesandeid eakohaste tekstide kohta (Põhikooli riiklik õppekava „Lisa 2“, 2011). Howard ja Major (2005) kirjutavad, et õppematerjali koostades peaks meeles pidama eelkõige õpilasi ning nende huve. Tomlinson (2011) leiab, et õpilaste huvi ülesannete vastu suureneb siis, kui õppematerjalis on kasutatud pilte, ülesanded on üles ehitatud ebatavalistel või sellistel teemadel, millest õpilased saavad midagi õppida, õppematerjalis peaks olema võimalikult palju erinevat tüüpi ülesandeid.

METOODIKA

Õppematerjali koostamine

Õppematerjali koostamisel tuleb arvesse võtta mitmeid aspekte. On oluline leida õppekavas välja toodud teemadega haakuvad tekstikatkendid ja koostada nendega seotud ülesanded, mis oleksid nii eesmärgipärased ning kui ka õpilastele huvipakkuvad. Lisaks sellele on vaja otsida pildimaterjal ja ka meeles pidada teises kooliastme A2 inglise keele taset. Õppematerjali koostamisel toetuti Autoriõiguse seaduse (1992) paragrahv 19, et õigupäraselt illustreeriva materjali kasutamine ja tsiteerimine motiveeritud mahus on õppe-eesmärkidel haridusasutustes lubatud.

Töö autor valis koos juhendajaga välja raamatu, mille põhjal õppematerjal koostada. Väljavalitud raamatuks osutus „Gangsta Granny“ (2011), mille autoriks on David Walliams. Raamatust valis töö autor välja kaks tekstikatkendit. Ilukirjandusest võetud tekstikatkete eesmärgiks on pöörata tähelepanu teksti keelele ja selle sisule, mille mõistmisele võiksid õpilased teksti esimest korda lugedes keskenduda (Kivilo, 2012). Katkend ei tohiks võimaldada õpilastel teha valesid järeldusi ja võiks olla iseenesest terviklik ja mõistetav. Õppematerjali valitud pildimaterjal pärineb samuti sellest raamatust. Raamatu sobivuse

kontrollimiseks tutvustas töö autor raamatut 5. klassi õpilastele ning neile tundus see olevat sobiva raskusastmega ja ka huvipakkuv.

Õppematerjali (vt Lisa 1) eesmärkideks on tutvustada ilukirjandusel põhinevat õppematerjali, arendada lugemis- ja kõnelemisioskust ja muuta need tegevused õpilaste jaoks huvitavaks ning motiveerivaks.

Õppematerjalide teemade valimisel toetus autor Põhikooli õppekava lisas 2 (2011) olevatele teemadele. II kooliastme teemadeks on: „Mina“, „Perekond ja kodu“, „Sõbrad“, „Keskkond, kodukoht, Eesti“, „Õpitavat keelt kõnelevad maad“, „Igapäevased tegevused“, „Õppimine ja töö“ ning „Harrastused ja kultuur“. Nendest teemadest käsitles autor pühade ja perekonna teemat.

Õppematerjaliga on kaasas ka juhend, millest õpetajad materjali kasutamisel saavad juhendada (vt Lisa 2). Juhendid selgitavad tundide eesmärgid ja ülesannete lahendamise käiku ning lisatud on ka ülesannete õiged vastused. Juhendite lõpus on viidatud ka kasutatud allikatele.

Valim

Valim moodustati kolmest Eesti koolist mugavusvalimi alusel, mis tähendab, et uurimusse kaasati uurijale paremini kättesaadavad isikud. Valimisse kuulusid 5. klassi õpilased, kes õpivad õpiku „I Love English“ (Kurm, Jõul, 2005) järgi. Uurimustöös osalemise palve saadeti e-kirja teel viide kooli, kuid nõusoleku uurimuses osaleda andsid kolm Tartumaa kooli. Valimi moodustasid 57 5. klassi õpilast ja kuus õpetajat. Koolist A osalesid 27 õpilast ja kolm õpetajat. Koolist B osalesid 9 õpilast ja üks õpetaja. Koolist C osalesid 21 õpilast ja kaks õpetajat.

Uurimuse eetilisus tagati sellega, et õpilastelt ei küsitud nime ega klassi, kus nad õpivad. Uurimuses osalenud koolidelt ja õpetajatelt paluti nõusolekut uuringus osalemiseks. Neile selgitati nii uurimuse eesmärki kui ka neile tagati anonüümsus. Kui õpetajad olid nõus uurimuses osalema, siis saatis töö autor õpetajatele kirja, mis paluti lastevanematele edastada ja anda seejärel inglise keele õpetajale teada, kui lapsevanem ei soovi oma lapse osavõttu uuringust (vt Lisa 5). Ükski lapsevanem ei keelanud oma lapsel uuringus osaleda.

Mõõtevahendid

Mõõtevahendiks oli autori kokku pandud küsimustikud õpetajatele ja õpilastele (vt Lisa 3 ja Lisa 4), mille koostamisel oli tuginetud nii Põhikooli Riikliku Õppekavale (2011),

kui ka PRÕK-i Lisa 2-le (2011). Küsimustike koostamisel olid eeskujuks võetud Maibel Valdmanni ja Helene Kõivu bakalaureusetöö küsimustikke, mida autor täiendas ja kohendas vastavalt selle töö jaoks.

Õpetajate küsimustik koosnes kahest osast. Esimene osa koosnes 11 küsimusest, millest kaheksa olid valikvastustega küsimused ja kaks küsimust olid poolkinnised. Esimene küsimus oli taustaküsimus, millega uuriti, kui kaua on õpetajad inglise keelt õpetanud. Teine osa koosnes kahest tabelist, kus õpetajad said arvamust avaldada mõlema töölehe kohta ja soovitada muudatusi ja/või parandusi. Õpilaste küsimustik koosnes 10 küsimusest, millest kaheksa olid valikvastustega ja kaks avatud küsimust, kus õpilased said oma valikut põhjendada. Nii õpetajate kui ka õpilaste küsimustikes oli kasutatud enamjuhul valikvastustega küsimustes 4-pallilist Likerti skaalat (jah, pigem jah, pigem ei, ei).

Protseduur

Õppematerjalid ja küsimustikud jagati õpetajatele nende arvamuse ja ettepanekute saamiseks. Kõigepealt saatis töö autor õpetajatele kirja, uurides, kas nad on nõus õppematerjale ja küsitlusi enda tundides läbi viima. Kui oldi nõus, siis materjalid saadeti õpetajatele e-maili teel. Saadetud kirjades oli lühitutvustus bakalaureusetöö ja õppematerjali kohta ning taotleti õpetajate abi uurimustöö läbiviimiseks. Õpetajad katsetasid mõlemat õppematerjali ühes ja samas klassis. Neile oli abiks töö autori poolt koostatud juhend, milles olid kirjas õppematerjali eesmärgid, tunni läbiviimise kava, õpilaste tegevused, ülesannete õiged vastused ja õppematerjali läbiviimiseks kuluv aeg. Õpetajad andsid oma hinnangu õppematerjalidele töö autori poolt koostatud küsimustiku abil. Materjale katsetati ja küsimustikud viidi läbi 2017. aasta märtsist maini. Kui õppematerjal oli katsetatud, andis õpetaja sellest teada ja töö autor läks materjalidele järele.

Küsimustike täitmine oli anonüümne ja vabatahtlik. Nii õpilaste kui ka õpetajate küsimustike juures oli ka kaaskiri selle kohta, kes küsimustikule vastama peaks, mis eesmärgil saadud informatsiooni kasutatakse ja kinnitus, et küsimustikud on anonüümsed. Veel oli igaks juhuks lisatud autori telefoninumber ja meiliaadress, kui kellelgi peaks tekkima küsimusi küsimustike kohta (vt Lisa 3 ja Lisa 4).

Ühe töölehe katsetamiseks planeeriti üks 45-minutiline tund. Mõlemad tunnid olid kindla struktuuriga. Tegevused olid järjestatud alljärgnevalt:

1. Lugemiseelne harjutus
2. Tekstikatkendi lugemine

3. Tekstikatkendi lugemise vahepealne harjutus
4. Sõnavaraharjutus
5. Teksti mõistmise harjutus
6. Kaks kõnelemisharjutust

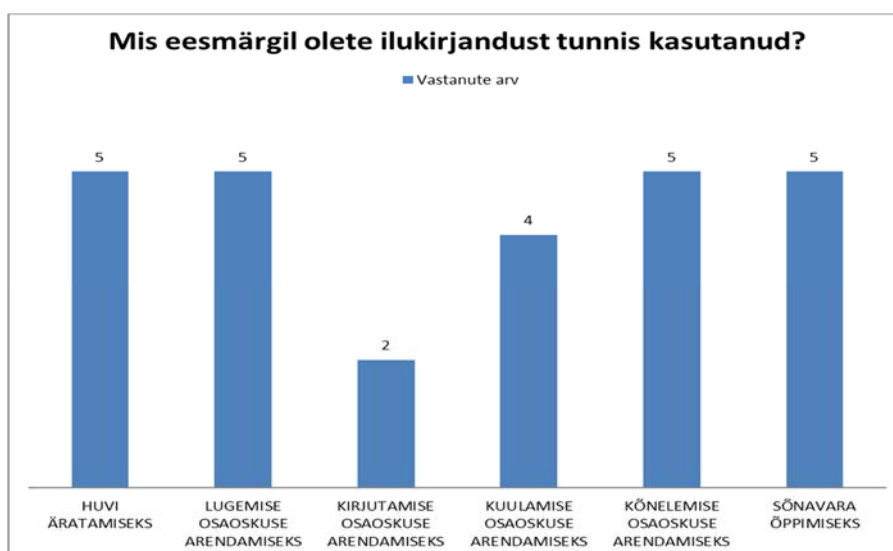
Õpetajad katsetasid mõlemat töölehte. Üks õpetaja koolist A ei saanud teist töölehte katsetada, aga teda asendav õpetaja katsetas õpilastega seda töölehte ning sellepärast täitis koolist A küsimustiku asendusõpetaja. Kaks õpetajat koolist A ei saanud viimast kõnelemisharjutust teha, kuna mõlemad jäid ajahätta. Teiste koolide õpetajad ei märkinud, et oleksid ajahätta jäänud.

TULEMUSED

Õpetajate hinnang

Õpetajate küsitlusega (vt LISA 4) koguti andmeid kuult õpetajalt: kolmelt koolist A, ühelt koolist B ja kahelt koolist C. Kõik õpetajad õpetavad 5. klassis. Kõige väiksema tööstaažiga oli õpetaja koolist A, kes õpetas esimest aastat ja kõige suurema tööstaažiga oli õpetaja koolist C, kes on õpetanud üle 23 aasta. Kõik õpetajad on ka tundides ilukirjandust kasutanud.

Joonis 1: Ilukirjanduse kasutamise eesmärgid

Kõik õpetajad on erinevatel eesmärkidel kasutanud ilukirjandust inglise keele tundides. Kõige vähem on kasutatud kirjutamise osaoskuse arendamiseks ja kõige rohkem on

kasutatud huvi äratamiseks ja erinevate osaoskuste arendamiseks (lugemise, kuulamise ja kõnelemise) ja ka sõnavara õppimiseks.

Tabel 1: Õpetajate hinnang õppematerjalidele

		Jah	Pigem jah	Pigem ei	Ei
Õppematerjal sobib valitud kooliastmele.	Vastanuid	1	5	0	0
Õppematerjali teemad on Riikliku Õppekavaga vastavuses.	Vastanuid	4	1	0	0
Õppematerjal on sobiva raskusastmega.	Vastanuid	2	4	0	0
Õppematerjalide juhendid on arusaadavad.	Vastanuid	3	3	0	0
Õppematerjal on sobiva pikkusega.	Vastanuid	4	2	0	0
Õppematerjalis olevad harjutused arendavad lugemisoskust.	Vastanuid	4	2	0	0
Õppematerjalis olevad harjutused arendavad kõnelemisoskust.	Vastanuid	3	3	0	0
Õppematerjalis olevad harjutused aitavad suurendada sõnavara.	Vastanuid	4	2	0	0

Küsimuste 4-11 puhul kasutati nelja-pallilist Likerti skaalat („jah“, „pigem jah“, „pigem ei“, „ei“). Tabelist number 2 on näha õpetajate hinnangut autori poolt koostatud

õppematerjalidele. Enamus õpetajatest nõustus, et õppematerjal sobib II kooliastmele. Teises küsimuses oli üks õpetaja vastamata jätnud, kuid vastanud õpetajatest enamik nõustus väitega, et õppematerjal vastab Riikliku Õppekavale.

Küsimusele, kas õppematerjal on õpilastele sobiva raskusastmega, vastati jaatavalt. Kas õppematerjali juhendid on õpilastele arusaadavad, jagunes õpetajate aramus pooleks („jah“ ja „pigem jah“). Teisi vastusevariante ei valitud. Küsimusele, kas õppematerjalid on sobiva raskusastmega, vastati jaatavalt.

Vastanud arvasid, et õppematerjal arendab lugemise osaoskust, kaks õpetajat arvasid, et pigem arendab. Küsimusele, kas õppematerjalid arendavad kõnelemisoskust, jagunes aramus pooleks (kolm õpetajat valisid vastusevariandi „jah“, kolm õpetajat „pigem jah“). Neli õpetajat nõustus väitega, et õppematerjalid aitavad sõnavara suurendada, kaks arvas, et pigem aitavad.

Õpetajate soovitused muudatusteks

Küsimustiku teine osa koosnes tabelitest, kus õpetajad said arvamust avaldada õppematerjalide kohta ja anda soovitusi muudatusteks. Kaks õpetajat kuuest olid jätnud selle tühjaks. Soovitusi arvestades tegi autor õppematerjalis vajalikke muudatusi.

Esimese õppematerjali „Holidays“ lugemiseelses harjutuses üks õpetajates soovitas lisada juurde küsimused *What do you think the text is going to be about?* ja *How is the text connected to Christmas?* Tekstikatkendi kohta arvas üks õpetaja, et sõnavara on võib-olla liiga raske. Üks õpetaja viis õppematerjali läbi klassis, kelle jaoks oli sõnavaraharjutus liiga lihtne ja ta soovitas lisaks tuua sünonüüme ja neid selgitada. Esimese kõnelemisharjutuse kohta ütles üks õpetaja, et oleks võinud olla hoopis kirjalikult tehtav. Töö autor seda muudatust läbi ei viinud, kuna õppematerjal keskendus lugemis- ja kõnelemisoskuse arendamisele. Teist kõnelemisharjutust kiideti, kuid lisati, et õpilased oleksid võinud paarides teistele välja mõelda vihjelauseid. Nii oleks harjutus nõrgematele õpilastele jõukohasem. Töö autor lisas ülesandele juhise, et õpilased mõtleksid vihjetele, mida teistele rühmadele öelda.

Teise õppematerjali „Family and Jobs“ kohta andis tagasisidet kaks õpetajat kuuest. Lugemisülesannet peeti sobivaks. Tekstikatkendi lugemisel soovitati lisada ka tõlkeharjutus. Töö autor otsustas tõlkeharjutust mitte lisada, sest mõnele klassile võib selline ülesanne raskusi tekitada ning õpetaja saab ise otsustada, kas ta soovib tõlkimisharjutust lisada või mitte. Tekstikatkendi lugemise vahepealse harjutuse kohta arvas üks õpetaja, et seda võiks teha ühtse rühmana. Sõnavaraharjutus meeldis õpetajatele, aga oleks võinud pikem olla. Teksti mõistmise harjutus meeldis mõlemale õpetajale. Esimese kõnelemisharjutuses tekitas

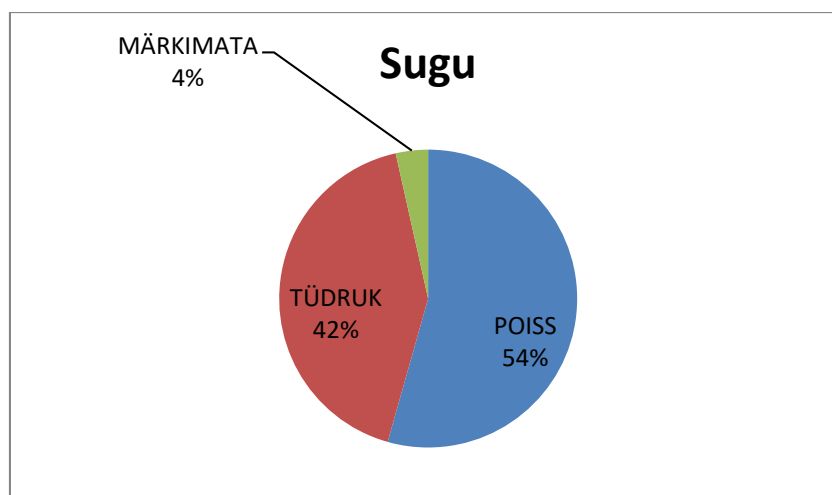
näidisdialoog õpilastes segadust. Soovitati moodustada hoopis küsimused või lisada töökohtade loetelu. Teises kõnelemisharjutuses puhul soovitas üks õpetaja tööjuhendisse lisada, et õpilased teeksid ülesande käigus iseenda jaoks märkmeid.

Töö autor muutis õppematerjali vastavalt soovitudele. Esimeses töölehes “Holidays“ lisas autor õpetaja poolt soovitatud küsimused lugemiseelsesse ülesandesse, pani sõnavara ülesandesse rohkem sünonüüme ning juhendisse lisas, et õpilased ise mõtleksid neid juurde. Teises töölehes “Family and Jobs“ muutis autor tekstikatkendi lugemise vahepealse harjutuse juhendit, et terve klass saaks ühtse grupina arutleda. Autor tegi sõnavaraharjutuse pikemaks, lisades väljendid *to waste* ja *for goodness sake*. Esimeses kõnelemisharjutuses näidisdialoogi asemel moodustas autor järgmised küsimused: *What does your ... (parent/grandma/sister/uncle/etc) do for a living?*, *Does he/she like his/her job?*, *Where does he/she work at?*, *Does he/she work long hours?* Teise kõnelemisharjutuse juhendisse lisas autor, et õpilased teeksid märkmeid.

Õpilaste hinnang

Küsimustikule vastas kokku 57 õpilast. Nendest 31 olid poisid ja 24 olid tüdrukud. Kaks õpilast ei soovinud oma sugu avaldada.

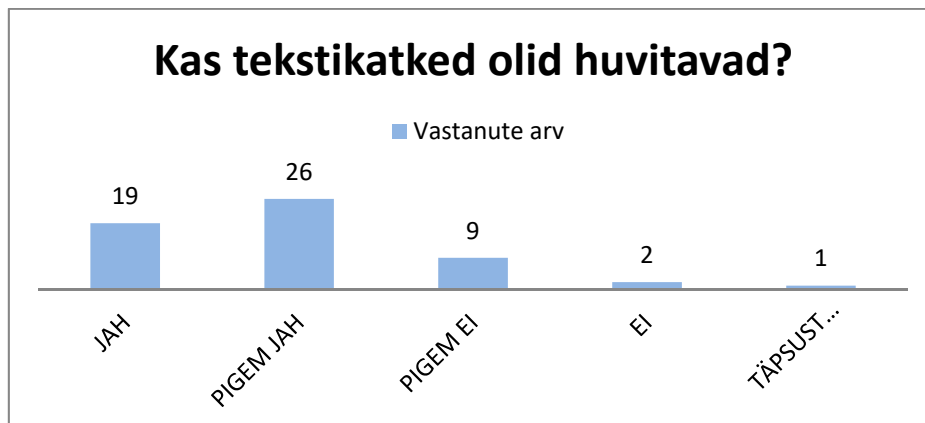
Joonis 2: Küsimustikule vastanud õpilaste protsendid

Õpilased said valida, kumb tööleht neile meeldis (vt LISA 1) ja 33 (58%) õpilast valisid töölehe “Holidays“. Küsimused 2,3 ja 8 olid 4-pallise Likerti skaala vastusevariantidega („jah“, „pigem jah“, „pigem ei“, „ei“).

Küsimusele, kas tekstikatted olid huvitavad, vastasid 26 õpilast (46%) „pigem jah“, 19 õpilast (33%) vastasid „jah“, üheksa (16%) valisid „pigem ei“, kaks (3%) vastasid „ei“ ning üks õpilane (2%) ei vastanud küsimusele.

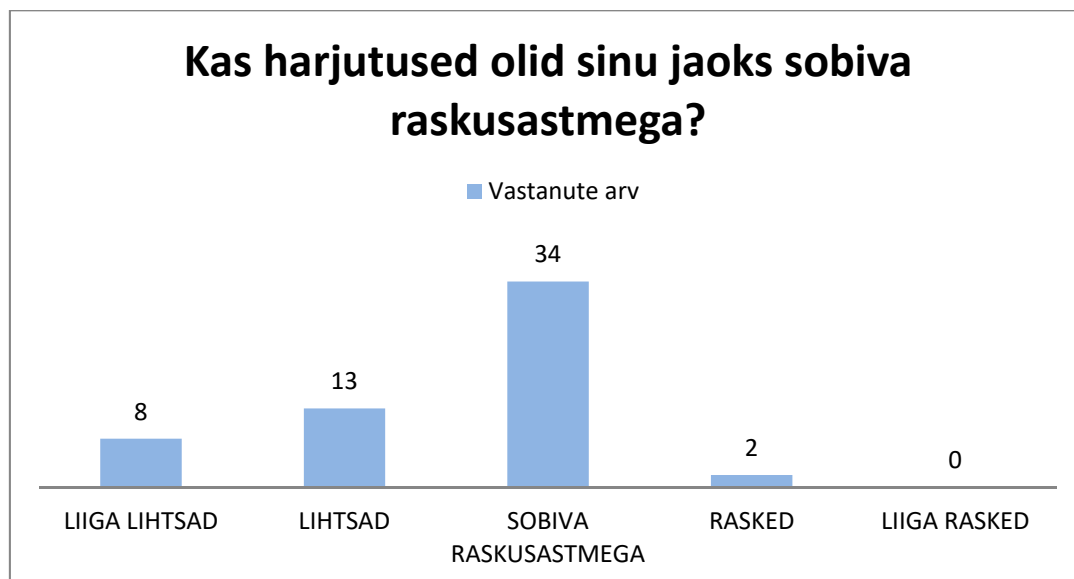
Joonis 3: Töölehe huvipakkuvus

Küsimusele, kas õppematerjal on sobiva pikkusega, vastas 49% õpilastest „jah“, 35% „pigem jah“, 7% „pigem ei“ ja 9% „ei“. Küsimusele, kas juhendid olid arusaadavad, vastas 33 õpilast (58%) „jah“, 20 (35%) „pigem jah“ ja kolm õpilast (5%) valisid vastusevariandi „pigem ei“. Mitte keegi ei valinud varianti „ei“ ja üks õpilane (2%) oli täpsustamata jättnud.

34 õpilast (60%) leidsid, et õppematerjal on sobiva raskusastmega. 13 õpilast (23%) arvasid, et harjutused on „lihtsad“, kaheksa (14%) valisid variandi „liiga lihtsad“ ja kaks (3%) arvasid, et on „rasked“.

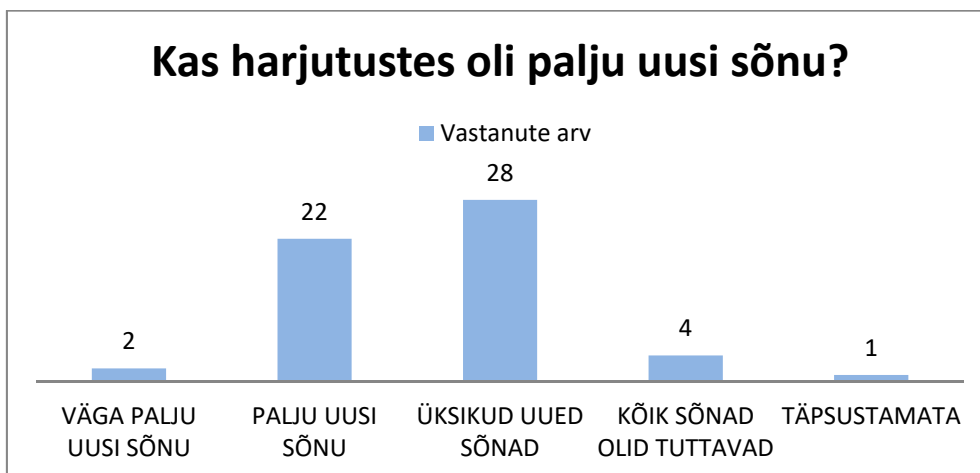
Joonis 4: Harjutuste raskusaste

Keegi ei valinud, et harjutused on „liiga rasked“. 28 õpilase (49%) jaoks oli õppematerjalis „üksikud uued sõnad“, 22 (39%) märkisid, et on „palju uusi sõnu“, neljale õpilasele (7%) olid

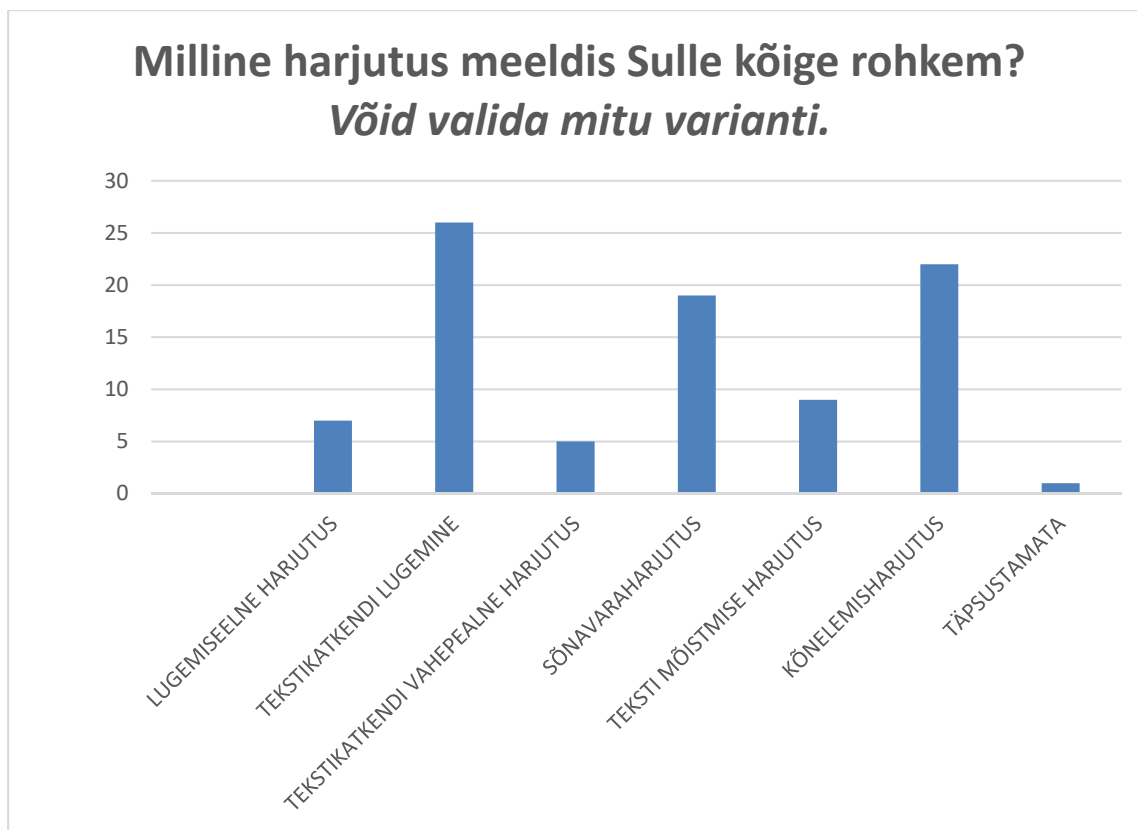
„kõik sõnad tuttavad“, kahe (3%) jaoks oli „väga palju uusi sõnu“ ja üks õpilane (2%) ei vastanud sellele küsimusele.

Joonis 5: Harjutuste sõnavara

Kuuendal ja seitsmendal küsimusel olid vastusevariantideks antud lugemiseelne harjutus, tekstikatkendi lugemine, tekstikatkendi vahepealne harjutus, sõnavaraharjutus, teksti mõistmise harjutus ja kõnelemisharjutus. Küsimusele, milline harjutus meeldis kõige rohkem, enamik õpilasi (29%) valis tekstikatkendi lugemise. Meeldivuselt teine harjutus oli kõnelemisharjutus (25%). Järgmine lemmikharjutus oli sõnavaraga seotud (21%), 9 õpilast (10%) valisid teksti mõistmise harjutuse, seitsmele õpilasele (8%) meeldis lugemiseelne harjutus, viis õpilast (6%) valisid tekstikatkendi vahepealse ülesande ja üks õpilane (1%) jättis valimata.

Joonis 6: Harjutuste meeldivus

Küsimusele, milline ülesanne oli keeruline, valiti kõige rohkem tekstimõistmise harjutust (20% õpilastest). Raskuselt järgmine valik oli kõnelemisülesanne (18%). Sõnavaraharjutus ja tekstikatkendi lugemine olid võrdselt keerukad (15% õpilastest valisid need variandid). Tekstikatkendi vahepealne ja lugemiseelne harjutus nii rasked ei olnud. 14 õpilast (21%) jätsid sellele küsimusele vastamata.

Joonis 7: Harjutuste keerulisus

Kahe viimase küsimuse vastusevariandid olid „jah“ või „ei“ ning õpilased pidid oma valikut põhjendama. Küsimusele, kas neile meeldis ilukirjandusliku tekstiga inglise keele tunnis tööd teha, enamik (75%) valisid valikuks „jah“ ja 21% valisid „ei“ ning 4% jätsid vastamata. Kõige populaarsem põhjendus oli, et õpilastele meeldib lugeda. Mõnele õpilasele oli tekstikatkend huvitav ja nad said sõnavara arendada. Mõned leidsid, et tekst oli igav ning nad ei saanud sellest midagi aru. Põhjenduseks toodi ka välja, et ei meeldi lugeda või ei leidu selleks aega.

Viimane küsimus oli, kas nad loeksid raamatut „Gangsta Granny“ (2011) edasi ja 60% õpilastest vastas „jah“, 38% valis „ei“ ja 2% jätsis vastamata. Põhjenduseks toodi, et tundub põnev raamat olevat. Üksikud õpilased olid seda raamatut juba lugenud. Õpilased, kes märkisid „ei“, tõid põhjenduseks, et nad ei loe raamatuid või neile ei meeldi lugeda. Toodi ka välja, et nad ei loeks raamatut edasi, sest see on inglise keeles ja tekitab raskusi.

ARUTELU

Töö eesmärgiks oli koostada 5. klassile ilukirjanduslike tekstikatketel põhinev õppematerjal inglise keele lugemis- ja kõnelemisioskuse arendamiseks, seda katsetada, uurida ekspertide ja õpilaste hinnanguid koostatud materjalide kohta ning viia sisse vajalikud muudatused. Õppematerjali eesmärgiks on ilukirjandusel põhineva materjali kaudu, arendada lugemis- ja kõnelemisioskust, äratada õpilastes huvi lugemise vastu inglise keeles ja motiveerida neid loetu põhjal kõnelema.

Esimese uurimusküsimusega tahtis töö autor teada, kas koostatud õppematerjal vastab õpetajate hinnangul esitatud kriteeriumitele, milleks on: eakohasus, raskusaste ja vastavus Riikliku Õppekavaga. Uurimuse tulemuste puhul võib väita, et õpetajate arvates õppematerjal vastas kriteeriumitele. Põhikooli Riikliku Õppekava „Lisa 2“ (2011) on kirjas, et II kooliastme lõpuks saavutavad õpilased A2 taseme ning oskavad rääkida teemadel nagu näiteks endast, Eestist ja teistest riikidest, erinevatest tähtpäevadest, perest ja tööst. Töö autor valis õppematerjali teemadeks pühad, pere ja töö. Õpetajad nõustusid, et õppematerjal on II kooliastmele sobiva raskusastmega, on eakohane ja ka on Riikliku Õppekavaga vastavuses.

Teises uurimusküsimuses soovis autor teada, mida õpetajad õppematerjalis muudaksid (vt Lisa 2). Esimeses töölehed “Holidays“ soovitati juurde mõelda küsimusi ja sõnavaraharjutuses soovitati rohkem sünonüüme kirjutada. Töö autor lisas töölehele kaks täpsustavat küsimust juurde ja sõnavaraharjutusse lisas autor juhise, et õpilased ise mõtleksid sünonüüme välja. Hismanoglu (2005) toob välja, et sõnavara saab harjutada nii loetu üle arutledes, kui tegelaste ja sündmuste kohta küsimustele vastates. Kõnelemisharjutuses toodi välja, et õpilased ise võiksid paaridena moodustada vihjelauseid, et harjutus oleks nõrgematele õpilastele ka jõukohasem. Töö autor lisas täpsustava juhise ülesandele, et õpilased mõtleksid vihjetele, mis teeksid pühade äraarvamise teistele lihtsamaks. Teise töölehe “Family and jobs“ kohta soovitati tekstikatkendi tõlkimist. Autor selle kohta juhendit ei muutnud, sest arvas, et see on iga õpetaja enda otsustada, kas ta tahab õpilastega teksti tõlkida või ei, sest nõrgematele õpilastele võib see tegevus osutuda liiga raskeks. Hismanoglu (2005) väidab tõlkimise kohta, et see arendab kõiki osaoskusi samal ajal ja tõlkimine anna õpilastele võimaluse mõista süntaksit ehk lauseõpetust, leksikat ehk sõnavara, semantikat ehk omavahel seotud sõnade tähendust. Samas Mustakim, Mustapha ja Lebar (2018) leiavad, et

tõlkimine aitab ka nõrgematel õpilastel tekstist paremini aru saada ning seda edukamalt analüüsida.

Õpetajate arvates oleks võinud sõnavaraharjutus olla pikem ja kõnelemisharjutuste kohta soovitati moodustada dialoogi asemel hoopis küsimused ja juhendisse kirjutada, et õpilased teeksid märkmeid. Töö autor lisas sõnavaraharjutusse rohkem sõnaühendeid koos tähendustega, mida õpilased peavad omavahel ühendama. Kõnelemisharjutuses oleva dialoogi asemel moodustas autor küsimused ning lisas juhendisse, et õpilased teeksid harjutuse tegemisel endale märkmeid. Õpetaja juhendisse tegi töö autor märkuse, et kui õpetaja jääb ajahätta, siis võib ühe 45-minutilise tunni asemel teha töölehti kahes 45-minutilises tunnis. Ka Bibby (2014) leiab, et teksti mõistmise ülesannete lahendamiseks peab õpetaja jätma õpilastele aega mõtlemiseks, tekstist arusaamiseks, sügavamate tähenduste leidmiseks. Samal ajal õpetaja julgustab ja toetab õpilasi.

Kolmanda uurimusküsimusega soovis autor teada õpilaste hinnangut õppematerjalile. Suurem osa õpilastest arvas, et õppematerjal oli huvitav. Tomlinson (2011) kirjutab, et õppematerjal on õpilastele siis huvitavam, kui on kasutatud illustratsioone. Suurele hulgale oli õppematerjal sobiva raskusastmega, mõne õpilase jaoks oli õppematerjal isegi lihtne. Tomlinson (2011) leiab, et õppematerjal peab olema sobiva raskusastmega kõigile, et õpilased saaksid lahendamisega hakkama ning tunneksid enda üle uhkust. Ka õpilased leidsid, et õppematerjal oli paraja pikkusega. Kõige rohkem meeldis õpilastele tekstikatkendi lugemine ja kõige rohkem raskusi tekitas neile teksti mõistmise harjutus. Harmer (2007) väidab samuti, et lugemisel on kõige olulisem lugemisnauding. Selle saavutamiseks peaksid õpetajad laskma õpilastel lugeda tekste, mis on nende keeletasemel sobiv ja kus poleks liigselt uusi sõnu.

Uurimuse tugevuseks võib pidada seda, et enamus õpetajatest, kellega töö autor ühendust võttis, olid nõus õppematerjali läbi viima ning hiljem põhjalikult materjali läbi vaatama ja küsimustikule vastates andma soovitusi muudatusteks. Tugevuseks saab ka pidada, et õppematerjali tagasiside nii õpilaste kui ka õpetajate poolt oli positiivne.

Uurimuse piiranguks võib pidada seda, et mõned õpetajad jäid teise töölehega "Family and Jobs" ajahätta. Õpetajale mõeldud juhendis oli kirjas, et tööleht on mõeldud tegemiseks ühes 45-minutilises tunnis. Õppematerjali läbimine oleneb õpilaste kiirusest ja ülesannetest arusaamisest, selle tõttu tegi töö autor õpetaja juhendis muudatuse, et töölehe täitmiseks läheb maksimaalselt kaks 45-minutilist aega. Õpilastele peab jätma piisavalt aega ja nad ei tohi tunda, et neid kiirustatakse tagant. Samas, kui anda õpilastele liigselt aega, siis nad võivad hakata ülesannet edasi lükkama (Bean, 2004).

Piiranguks võib ka pidada valimi väiksust. Selle põhjuseks võib olla asjaolu, et kõik koolid, kellega autor ühendust võttis, ei olnud nõus õppematerjali läbi viima, tuues põhjenduseks õpetajate hulgalisted töökohustused ning ka selle, et paljud üliõpilased saadavad oma küsimustikud koolidesse ja õpetajad ei jõua paljude uurimustega tegeleda. Valimi suurendamiseks saaks võtta ühendust kaugemal asuvate koolidega või katsetada õppematerjali teistes II kooliastme klassides.

Uurimuse kokkuvõtteks saab nentida, et uuringul on praktiline väärtus, kuna ilukirjandust ei kasutata piisavalt inglise keele tundides. Õppematerjali saab tunnis kohandada igale klassile sobivaks. Näiteks saab õpetaja ise otsustada, kas tahab tekstikatkendit tõlkimisharjutusi lisada või sõnavaraga rohkem töö teha. Samuti saab õpetaja valida, millise klassiga seda õppematerjali läbida, sest osadele õpilastele võivad harjutused olla raskemad, teistele kergemad. Õpetajad olid ühel arvamusel, et õppematerjal vastab esitatud kriteeriumitele ja ka õpilastele ilukirjanduslik õppematerjal üldiselt meeldis, sest tekstikatkendid olid nende jaoks huvitavad ning said teada uusi sõnu. Paljud õpilased märkisid, et nad sooviksid raamatut "Gangsta Granny" edasi lugeda, seega tekitab õppematerjal huvi ka lugemise vastu.

TÄNUSÕNAD

Soovin tänada kõiki, kes aitasid uurimustööd koostada. Suur tänu ka uurija lähedastele, kes aitasid anda nõu ja toetasid.

AUTORSUSE KINNITAMINE

Kinnitan, et olen koostanud ise käesoleva lõputöö ning toonud korrektselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetest ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

KASUTATUD MATERJAL

- Autoriõiguse seadus. (1992). Külastatud aadressil:
<https://www.riigiteataja.ee/akt/128122011005>
- Bean, L. Engaging Students in Learning. *Journal of Business Administration Online* 2(3).
 Külastatud aadressil: <https://www.atu.edu/jbao/spring2004/BeanJBAOSp2004.pdf>
- Bibby, S. & Mellroy, T. (2013). Literature in Language Teaching: What, why, and how. *The Language Teacher* 37,5 (lk 19-21).
- Euroopa keeleõppe raamdokument. (2007). Külastatud aadressil:
https://www.hm.ee/sites/default/files/euroopa_keeleeõppe_raamdokument.pdf
- Harmer, J. (1991). *The practice of English Language teaching*. New York: Longman.
- Harmer, J. (2007). *The practice of English Language teaching* (4th ed.). Harlow: Pearson.
- Hismanoglu, M. (2005). Teaching English Through Literature. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 1, 1 (lk 53-66).
- Howard, J. & Major, J. (2005). *Guidelines for Designing Effective English Language Teaching Materials*. Külastatud aadressil:
<http://www.paaljapan.org/resources/proceedings/PAAL9/pdf/Howard.pdf>
- Jones, C. & Carter, R. (2012). Literature and Language Awareness: Using Literature to Achieve CEFR Outcomes. *Journal of Second Language Teaching & Research, Vol 1, No 1* (lk 69-82). Külastatud aadressil:
<file:///C:/Users/siia%20kirjutaja%20v%C3%A4rskirjutaja/Downloads/11-25-1-SM.pdf>
- Khatib, M. & Rezaei, S. (2011). Literature in EFL/ESL Classroom. *English Language Teaching* 4-1 (lk 201-208).
- Kirjandus. Ilukirjandus. Mis vahel neil on? (s.a) Külastatud aadressil:
<https://www.opiq.ee/kit/24/chapter/1085>
- Kivilo, K. (2012). *Briti lastekirjanduse valiktekstide rakendamine inglise keele kui võõrkeele osaoskuste õpetamisel ja väärtustest kõnelemisel II kooliastmes*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool.
- Leerima, E. (2013). *Inglise keelt kõnelevate maade lastekirjanduse ilukirjanduslike tekstikatsete kasutamise II kooliastme inglise keele õpikutes*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool.
- Lima, C. (2010). Selecting Literary Texts for Language Learning. *Journal of NELTA* 15 (lk 110-113).

Mustakim, S. S. , Mustapha R. & Lebar, O. (2018). *Teacher's Approaches in Teaching Literature: Observations of ESL Classroom*. Malaysian Online Journal of Educational Science 2-4.

Noaman, N. (2013). *Literature and Language Skill*. Alustath Journal. No 204, vol 2. Külastatud aadressil: <http://alustathiq.com/LionImages/News/E6%20%2004.pdf>

Org, A. (s.a). *Kirjandusõpetuse kontseptsioon*. Külastatud aadressil: http://www.oppekava.ee/index.php/LINK_44._Kirjandus%C3%B5petuse_kontseptsioon

Park, A. Y. (2017). A Comparison of the Impact of Extensive and Intensive Reading Approaches on the Korean EFL Learners' Reading Rate and Reading Comprehension Development. *International Journal of Applied Linguistics and English Literature*. 6-3. Külastatud aadressil: <http://journals.aiac.org.au/index.php/IJALEL/article/view/3048/2523>

Patki, S. (2013). Development of Speaking Skills Through Literature. *Confluence* 22-23, (lk 264-267)

Pihlak, S. (2012). *Kirjanduse kasutamine II kooliastmes inglise keele kui võõrkeele tunnis*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool.

Põhikooli riiklik õppekava „Lisa 2“. (2011). Külastatud aadressil: https://www.riigiteataja.ee/akt/1140/1201/1001/VV1_lisa2.pdf#

Põhikooli riiklik õppekava. (2011). Külastatud aadressil: <https://www.riigiteataja.ee/akt/114012011001>

Reid, S. (2002). *Book Bridges for ESL Students. Using Young Adult and Children's Literature to Teach ESL*. Lanham & London: Scarecrow Press.

Tomlinson, B. (2011). *Materials Development in Language Teaching (2nd edition)*. Cambridge: Cambridge University Press.

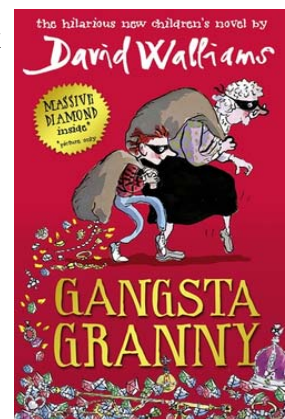
Õppekirjanduse koostamise kriteeriumid. (s.a). Külastatud aadressil: <http://kke.innove.ee/oppevara/kriteeriumid>

LISA 1

David Walliams is an English author, actor and presenter. His first book is *The Boy in the Dress*. *Gangsta Granny* is the fourth book he has written.

Gangsta Granny is a book about a boy named Ben who has to visit his Granny every weekend and he does not enjoy it at all.

When he learns that his Granny is a world famous jewel thief, Ben and Granny start to come up with a plan for her final robbery.

HOLIDAYS

I PRE-READING TASK

Work in pairs. Answer the question and talk about Christmas.

1. How does your family celebrate Christmas?
2. What presents did you get for your last Christmas?
3. When do you celebrate Christmas?
4. What do you think the text is going to be?
5. How is the text connected to Christmas?

II WHILE-READING TASK

Read the extract written by David Walliams and pay attention to the words in bold. Try to translate them into Estonian before looking at the vocabulary list.

„Christmas is a special time of year,“ said the Queen. She was her usual serious self, seated majestically on an **antique** chair in Buckingham Palace. Once again delivering her annual message to the nation.

Mum, Dad and Ben had just finished their Christmas lunch, and were **slumped** together on the sofa with mugs of tea watching the Queen on TV, as they did every year.

„A time for families to get together and celebrate,“ Her Majesty went on.

„However, let’s not forget the **elderly**. A few weeks ago, I met a lady around my age and her grandson, at the Tower of London.“

Ben **squirmed** uncomfortably in his seat.

While-reading exercise.**Work in pairs. Talk about how the story might go on.****Read on and check if you were right.**

He glanced at his parents, but they were watching the TV, **oblivious**.

„It made me think how the young need to show a little more kindness to the elderly. If you are a young person watching this, perhaps give up your seat for an elderly person on the bus. Or help them carry their shopping. Share a game of Scrabble with us.

Why not bring us a nice bag of Murray Mints, once in a while? We old folk do love a nice **chomp** on a mint. And most of all, young people of this country, I want you to remember this, we old people are certainly not boring. You never know, one day we might even shock you.“

Then, with a **mischievous** grin, the Queen lifted up her skirt to the entire country and flashed her Union Jack knickers. Mum and Dad spat out their tea all over the carpet in **astonishment**.

But Ben just smiled. *The Queen's a proper gangsta*, he thought. *Just like my granny.*

III VOCABULARY

♦ antique	vanamoeline
♦ slump	langema
♦ elderly	eakas
♦ squirm	vingerdama
♦ oblivious	unustav
♦ chomp	amps
♦ mischievous	üleannetu
♦ astonishment	üllatus

Match the words with their synonyms. Think of other synonyms and explain them.

1. antique	a. bite
2. oblivious	b. fall
3. mischievous	c. old
4. astonishment	d. surprise
5. slump	e. naughty
6. chomp	f. forgetful

IV COMPREHENSION

Choose the right answer(s) without looking at the text.

1. What was the Queen like during her speech? She was ...
 - a. happy b. serious c. relaxed d. upset
2. What had Ben just finished doing with his parents? He had finished ...
 - a. eating lunch b. watching Television c. visiting his Granny d. singing carols
3. Did the Queen mention Ben and his Granny in her speech?
 - a. Yes b. No
4. How did Ben's parents react to the Queen's speech? They were ...
 - a. upset b. oblivious c. astonished d. uncomfortable
5. How did the Queen shock the entire country? She ...
 - a. showed her underwear b. slipped c. started dancing d. ran off

V SPEAKING

Exercise 1.

In pairs, talk about Estonian holidays. Discuss the following questions:

1. How many holidays do you know?
2. How are they celebrated?
3. What are the traditions for those holidays?
4. How many of them are celebrated in the world?
5. What is your favourite holiday?

Exercise 2.

Work in groups and talk about certain holiday.

Form five questions about the holiday and let other students guess it. Think about hints to give other groups.

Example has been given to you.

A: Is it celebrated in Estonia?

B: Yes, it is.

A: Is it celebrated in Spring?

B: Yes, it is.

A: Do people colour eggs during that holiday?

B: Yes, they do.

A: Is it Easter?

celebrate – tähistama

snow – lumi

carols – jõululaulud

advent – advent

reindeer – põhjapõder

bonfire – jaanituli

national anthem –

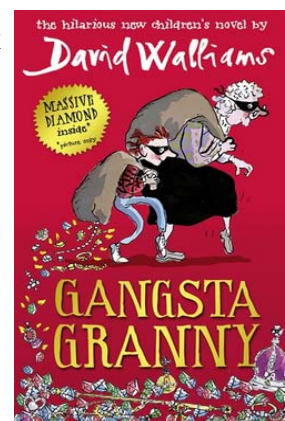
riigihümn

parade – paraad

David Walliams is an English author, actor and presenter. His first book is *The Boy in the Dress*. *Gangsta Granny* is the fourth book he has written.

Gangsta Granny is a book about a boy named Ben who has to visit his Granny every weekend and he does not enjoy it at all.

When he learns that his Granny is a world famous jewel thief, Ben and Granny start to come up with a plan for her final robbery.

FAMILY AND JOBS

I PRE-READING TASK

Work in pairs. Answer the question and talk about family and jobs.

1. Do you like to read books? Why? Why not?
2. How do you get along with your family members? What do you usually do together?
3. Do you like to spend time with your Granny? Why?
4. How far does your Granny live?
5. What is your dream job? Why?

II WHILE-READING

Read the extract written by David Walliams and pay attention to the words in bold. Try to translate them into Estonian before looking at the vocabulary list.

„Well, you seem to have thought of everything. I’m very **impressed**, you know. The idea of using that old **pipe** is genius.“

Ben flushed with pride. „Thanks.“

„But how did you know about it? They don’t teach you that stuff at school do they, about **sewage** pipes and that?“

„No,“ said Ben. „It’s just... I’ve always loved **plumbing**. I remembered the old pipe being in my favourite magazine.“ He held up *Plumbing Weekly*.

„It’s my dream to be a **plumber** one day.“

While-reading exercise.

Talk about if you like the story so far. Does it seem interesting to you?

He looked down, expecting Granny to tell him off or **mock** him.

„Why are you looking at the ground?“ asked Granny.

„Um... Well, I know it's silly and boring to want to be a plumber.

I know I should want to do something more interesting.“ Ben felt

his face turn **burning** red.

Granny put a hand on his chin and **gently** tilted his head up.

„Nothing you did could ever be silly or boring, Ben,“ she said. „If you want to be a plumber, and it's your dream, then no one can take it away from you. Do you understand? All you can do in this life is follow your dreams. Otherwise you're just **wasting** your time.“

„I... I guess.“

„I should hope so. Honestly! You say that plumbing is boring, but here you are, planning to steal **the Crown Jewels, for goodness sake...** and it's all down to plumbing!“

Ben smiled. Maybe Granny was right.

III VOCABULARY

♦ impress	muljet avaldama
♦ pipe	toru
♦ sewage	kanalisatsioon
♦ plumbing	torutöö
♦ plumber	torujüri / torulukksepp
♦ mock	narrima
♦ burning	põletav
♦ gently	leebelt
♦ wasting	raiskamine
♦ the Crown Jewels	Kroonijuveelid
♦ for goodness sake	taeva päralt

Connect the word with its explanation. In pairs, make up sentences using these words.

1. to impress	a. to make fun of something or someone in a mean way
2. the Crown Jewels	b. to be spent without giving full value
3. plumbing	c. objects worn by kings and queens
4. to mock	d. to be surprised or annoyed by smth
5. to waste	e. to draw attention to yourself in order to affect something or someone

6. for goodness sake	f. system of pipes in a building
----------------------	----------------------------------

IV COMPREHENSION

Read the following sentences. Circle the right letter to decide whether the statement is right (R) or wrong (W) without looking at the text.

1. Ben's dream job was plumbing. **R / W**
2. *Plumbing Weekly* wasn't Ben's favourite magazine. **R / W**
3. Ben's Granny was very impressed by Ben. **R / W**
4. Granny told Ben to find a different job. **R / W**
5. Granny mocked Ben because of his dream job. **R / W**
6. Plumbing was Ben's new hobby. **R / W**
7. Kids learn about sewage and plumbing in school. **R / W**
8. They wanted to steal the Crown Jewels. **R / W**

V SPEAKING

Exercise 1.

Interview somebody about their family member's job.

Use the given questions as an example.

What does your
...(parent/grandma/sister/uncle/etc) do for
a living?
Does he/she like his/her job?
Where does he/she work at?
Does he/she work long hours?

List of different jobs: a nurse, an
engineer, a dentist, a florist, a dentist, a
teacher, a musician, a car salesman, a
mechanic, a lawyer, a policeman

Exercise 2.

In groups of four, pick one of your
family member's job and describe it
together. Take notes at the same time.

Keywords that you could talk about:

- what do they do? (build, teach, write, draw, fly)
- location (where they work: a lab, a hospital, a shop, TV)
- responsibilities that come with the job
- time they spend working (8-17, part time or something else?)
- uniform (do they wear one like a doctor or a policeman?)

LISA 2

JUHEND ÕPETAJALE

I TÖÖLEHT

Teema: Pühad

Sihtgrupp: 5. klass

Tundide arv: maksimaalselt 2 tundi (2x45 minutit)

Eesmärgid:

- ◆ Õpilased on tutvunud tekstikatkendi abil uue sõnavaraga.
- ◆ Õpilased mõistavad teksti originaalkeeles.
- ◆ Õpilased oskavad rääkida pühadest.

Lugemiseelne ülesanne

- ◆ Õpilased arutlevad, kuidas ja millal nende pere jõule tähistab ning mida nad kingiks said.
- ◆ Õpetaja suunab, aitab meelde tuletada kõigi oluliste pühade nimetusi.

Pühad: New Year's Eve (01.01), Independence Day (24.02), Good Friday (14.04), Easter Sunday (16.04), Spring Day (01.05), Midsummer Day (24.06), Day of Restoration of Independence (20.08), Christmas Eve (24.12), Christmas Day (25.12), Boxing Day (26.12).

Tekstikatkendi lugemine

- ◆ Õpilased loevad tekstikatkendi läbi ja üritavad uusi sõnu ehk tumedalt trükitud sõnu selgitada.
- ◆ Õpetaja paneb rõhku sellele, et õpilased ei vaata uute sõnade tähendusi enne kui pole neid ise selgitanud.
- ◆ Lugemise vahel arutavad õpilased paaris mis tekstis edasi juhtub. See tegevus arendab nende kõnelemisoskust ja ka mõttega lugemist.
- ◆ Koos vaadatakse üle uued sõnad.

Sõnavaraharjutus

- ◆ Õpilased ühendavad sõnad nende sünonüümidega ehk lihtsamate variantidega.

- ◆ Koos õpetajaga vaadatakse ülesanne üle.

Õiged vastused:

1. c
2. f
3. e
4. d
5. b
6. a

Teksti mõistmine

- ◆ Õpilased vastavad kuuele küsimusele. Ülesande lihtsustamiseks on antud vastusevariandid ja mõnel küsimusel võib olla mitu õiget varianti. Ülesanne sooritatakse tekstile toetumata. Eesmärgiks on kontrollida kui palju neile meelde jäi ja kui palju nad tekstile tähelepanu pöörasid.
- ◆ Õpilased vastavad küsimustele iseseisvalt ja seejärel kontrollitakse õiged vastused koos õpetajaga üle.

Õiged vastused:

1. b
2. a
3. a
4. b ja c
5. a

Kõnelemisülesanded

- ◆ **ESIMESES ÜLESANDES** arutlevad õpilased paaris pühade teemal. Nad räägivad mida nad teavad Eesti pühadest, kuidas neid tähistatakse ja traditsioonidest. Arutavad ka teemal, milliseid neist tähistatakse mujal maailma. Õpetaja julgustab õpilasi võimalikult palju inglise keelt kasutada. Antud on ka mõned sõnad, mida õpilased võivad rääkimisel kasutada.
- ◆ **TEISES ÜLESANDES** valib õpetaja kolm Eesti riiklikku püha. Õpetaja moodustab õpilastest kolm gruppi ja annab neile püha nii, et teised grupid ei kuule. Ta annab õpilastele natukene aega, et mõelda enda grupi püha peale ja moodustada küsimusi. Iga grupp saab ühe korra vastata ja küsida. Kui grupp ei oska vastata, siis võib õpetaja abistada.

Kasutatud allikad

Tekstikatkend:

Walliams, D (2011) *Gangsta Granny*. London: Harper Collins

Autorist:

https://en.wikipedia.org/wiki/David_Walliams#Books_and_adaptations

Pildid:

- http://www.thetimes.co.uk/tto/multimedia/archive/00228/97741669_illustrati_228145c.jpg
- https://www.worldofdavidwalliams.com/wp-content/uploads/2015/09/GANGSTAGRANNY96_rt.jpg
- <https://images.gr-assets.com/books/1328081492l/12727215.jpg>
- Kuninganna pilt on võetud raamatust *Gangsta Granny*

JUHEND ÕPETAJALE

II TÖÖLEHT

Teemad: Kodu ja perekond; Õppimine ja töö

Sihtgrupp: 5. klass

Tundide arv: maksimaalselt 2 tundi (2x45 minutit)

Eesmärgid:

- ◆ Õpilased on tutvunud tekstikatkendi abil uue sõnavaraga.
- ◆ Õpilased mõistavad teksti originaalkeeles.
- ◆ Õpilased oskavad kõnelda oma pere liikme tööst.

Lugemiseelne ülesanne

- ◆ Õpilased arutlevad, kas neile meeldib lugeda raamatuid ja põhjendavad oma valikut.
- ◆ Õpilased räägivad oma ideaaltööst ja perekonnast.

Tekstikatkendi lugemine

- ◆ Õpilased loevad tekstikatkendi läbi ja üritavad uusi sõnu ehk tumedalt trükitud sõnu selgitada.
- ◆ Õpetaja paneb rõhku sellele, et õpilased ei vaata uute sõnade tähendusi enne kui pole neid ise selgitanud.
- ◆ Lugemise ajal arutavad õpilased paaris mis tekstis edasi juhtub. See tegevus arendab nende kõnelemisoskust ja ka mõttega lugemist.
- ◆ Koos vaadatakse üle uued sõnad.

Sõnavaraharjutus

- ◆ Õpilased viivad individuaalselt sõnad ja nende ingliskeelse seletuse kokku. Sõnad on võetud sõnavara nimekirjast ning eestikeelne tähendus peaks ülesande nende jaoks lihtsamaks muutma.
- ◆ Õpilased moodustavad paarid ja moodustavad antud sõnadega lauseid. Õpetaja laseb mõnel õpilasel paar lauset öelda.
- ◆ Koos õpetajaga kontrollitakse vastused üle.

Õiged vastused:

1. b

2. c
3. d
4. a

Teksti mõistmine

- ◆ Õpilased vastavad kaheksale lausele ilma teksti abita. Vastusevariantideks on tõene ehk right või väär ehk wrong. Ülesande lahendamisel üritavad nad meenutada, millest tekstikatkend rääkis. Eesmärgiks on kontrollida, kui palju neile meelde jäi ja kui palju nad tekstile tähelepanu pöörasid.
- ◆ Õpilased vastavad lausetele iseseisvalt ja seejärel kontrollitakse koos õpetajaga üle.

Õiged vastused:

1. right
2. wrong
3. right
4. wrong
5. wrong
6. wrong
7. wrong
8. right

Kõnelemisülesanded

- ◆ **ESIMESES ÜLESANDES** Õpilased valivad endale ühe paarilise, kellelt küsivad küsimusi tema pereliikme töö kohta. Nad võivad kasutada ka teist kõnelemisülesannet, kus on ette antud märksõnad. Ülesandes on toodud näidisdialoog, mida õpilased võivad järgida, nende enda dialoog võib olla lühem või pikem.
- ◆ **TEISES ÜLESANDES** Neljases grupis valivad õpilased ühe pereliikme töö ja kirjeldavad seda. Ette on antud mitu märksõna, mille järgi võivad nad valitud töökohta kirjeldada. Õpetaja võib palude mõnel grupil klassile mõnda töökohta kirjeldada.

Kasutatud allikad

Tekstikatkend:

Walliams, D (2011) *Gangsta Granny*. London: Harper Collins

Autorist:

https://en.wikipedia.org/wiki/David_Walliams#Books_and_adaptations

Pildid:

- ◆ https://www.worldofdavidwalliams.com/wp-content/uploads/2015/09/GANGSTAGRANNY145_rt-270x300.jpg
- ◆ https://www.worldofdavidwalliams.com/wp-content/uploads/2015/09/GANGSTAGRANNY24_rt.jpg
- ◆ <https://images.gr-assets.com/books/1328081492l/12727215.jpg>

LISA 3

Hea õpilane!

Olen Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi üliõpilane Signe Helena Rebane.

Koostasin bakalaureusetöö jaoks ilukirjandusel põhineval õppematerjali lugemise ja kõnelemise arendamiseks II kooliastmes.

Täitsid erinevaid harjutusi lugemise ja kõnelemise oskuse arendamiseks tekstikatkendite kaudu, mis on võetud raamatust „Gangsta Granny“. Mulle oleks suureks abiks, kui Sa täidaksid allpool olevatele küsimustele ja väidetele.

Küsimustik on täiesti anonüümne ja tulemusi kasutan oma bakalaureusetöös.

Ette tänades

Signe Helena Rebane

Täida järgmised lahtrid. Oma soole tõmba joon all.

Kool:

Sugu: poiss tüdruk

Loe küsimused tähelepanelikult läbi ja tee kastikestesse rist.

1. Milline tööleht meeldis Sulle rohkem?

☐ Holidays

☐ Family and jobs

2. Tekstikatked olid huvitavad.

☐ Jah

☐ Pigem jah

☐ Pigem ei

☐ Ei

3. Kas tekstikatkend oli Sinu jaoks sobiva pikkusega?

☐ Jah

☐ Pigem jah

☐ Pigem ei

☐ Ei

4. Kas harjutused olid Sinu jaoks sobiva raskusastmega?

☐ Liiga lihtsad

☐ Lihtsad

☐ Sobiva raskusastmega

☐ Rasked

☐ Liiga rasked

5. Kas harjutustes oli palju uusi sõnu kasutatud?

☐ Väga palju uusi sõnu

☐ Palju uusi sõnu

☐ Üksikud uued sõnad

☐ Kõik sõnad olid tuttavad

6. Milline harjutus meeldis Sulle kõige rohkem? Võid valida mitu varianti.

- ☐ Lugemiseelne harjutus
- ☐ Tekstikatkendi lugemine
- ☐ Tekstikatkendi vahepealne harjutus
- ☐ Sõnavaraharjutus
- ☐ Teksti mõistmise harjutus
- ☐ Kõnelemisharjutused

7. Milline harjutus olid Sinu jaoks keerulised? Võid valida mitu varianti.

- ☐ Lugemiseelne harjutus
- ☐ Tekstikatkendi lugemine
- ☐ Tekstikatkendi vahepealne harjutus
- ☐ Sõnavaraharjutus
- ☐ Teksti mõistmise harjutus
- ☐ Kõnelemisharjutused

8. Kas juhendid olid Sinu jaoks piisavalt arusaadavad?

- ☐ Jah ☐ Pigem jah ☐ Pigem ei ☐ Ei

9. Kas Sulle meeldis ilukirjandusliku tekstiga inglise keele tunnis töötada? Põhjenda oma valikut.

- ☐ Jah ☐ Ei

Põhjendus:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10. Kas Sa tahaksid raamatut *Gangsta Granny* edasi lugeda? Põhjenda oma valikut.

- ☐ Jah ☐ Ei

Põhjendus:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Aitäh vastamast!

LISA 4

Lugupeetud õpetaja!

Olen Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi üliõpilane Signe Helena Rebane.

Koostasin bakalaureusetöö jaoks ilukirjandusel põhineval õppematerjali lugemise ja kõnelemise arendamiseks II kooliastmes.

Palun Teil tutvuda õppematerjaliga, anda sellele eksperthinnang ning katsetada töölehti. Tulemused on anonüümsed ja kasutan neid oma bakalaureusetöös.

Lisainformatsiooni saamiseks saate minuga kontakteeruda:

- ☐ Telefonil: 53679823
- ☐ E-mailil: signehelenar@gmail.com

Ette tänades

Signe Helena Rebane

I *Tehke kastikestesse ristid.*

1. Kui pikk on Teie tööstaaž inglise keele õpetajana?

..... aastat.

2. Kas Te olete varem tunnis kasutanud ilukirjanduslikke tekste?

- ☐ Jah ☐ Ei

3. Mis eesmärgil olete ilukirjandust tunnis kasutanud? *Kui vastasite eelmisele küsimusele eitavalt, liikuge järgmise küsimuse juurde.*

- ☐ Huvi äratamiseks ilukirjanduse vastu
- ☐ Lugemise osaoskuse arendamiseks
- ☐ Kirjutamise osaoskuse arendamiseks
- ☐ Kuulamise osaoskuse arendamiseks
- ☐ Kõnelemise osaoskuse arendamiseks
- ☐ Sõnavara õppimiseks
- ☐ Mõni muu põhjus:

.....

.....

..

4. Õppematerjal sobib valitud kooliastmele.

☐ Jah ☐ Pigem jah ☐ Pigem ei ☐ Ei

5. Õppematerjali teemad on Riikliku Õppekavaga vastavuses.

☐ Jah ☐ Pigem jah ☐ Pigem ei ☐ Ei

6. Õppematerjal on sobiva raskusastmega.

☐ Jah ☐ Pigem jah ☐ Pigem ei ☐ Ei

7. Õppematerjalide harjutuste juhendid on arusaadavad.

☐ Jah ☐ Pigem jah ☐ Pigem ei ☐ Ei

8. Õppematerjal on sobiva pikkusega.

☐ Jah ☐ Pigem jah ☐ Pigem ei ☐ Ei

9. Õppematerjalis olevad harjutused arendavad lugemisoskust.

☐ Jah ☐ Pigem jah ☐ Pigem ei ☐ Ei

10. Õppematerjalis olevad harjutused arendavad kõnelemisoskust.

☐ Jah ☐ Pigem jah ☐ Pigem ei ☐ Ei

11. Õppematerjalis olevad harjutused aitavad suurendada sõnavara.

☐ Jah ☐ Pigem jah ☐ Pigem ei ☐ Ei

II Milliseid muutusi ja parandusi peaks õppematerjalis tegema? Kui Te ei soovi midagi parandada, jätke küsimusele vastamata.

Holidays (I tööleht)

Lugemiseelne harjutus	
Tekstikatkendi lugemine	
Tekstikatkendi vahepealne harjutus	
Sõnavaraharjutus	
Teksti mõistmise harjutus	
I kõnelemisharjutus	
II kõnelemisharjutus	

Suur tänu vastamast!

II Milliseid muutusi ja parandusi peaks õppematerjalis tegema? Kui Te ei soovi midagi parandada, jätke küsimusele vastamata.

Family and jobs (II tööleht)

Lugemiseelne harjutus	
Tekstikatkendi lugemine	
Tekstikatkendi vahepealne harjutus	
Sõnavaraharjutus	
Teksti mõistmise harjutus	
I kõnelemisharjutus	
II kõnelemisharjutus	

Suur tänu vastamast!

LISA 5

Lugupeetud lapsevanem!

Olen Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi üliõpilane Signe Helena Rebane. Koostasin bakalaureusetöö jaoks ilukirjandusel põhineval õppematerjali lugemise ja kõnelemise arendamiseks II kooliastmes.

Koostatud õppematerjali eesmärk on õpilastes tekitada huvi lugemise vastu ja arendada nende lugemis- ja kõnelemisoskust inglise keeles. Õpilased täidavad õppematerjali koos õpetajaga võõrkeele tunnis ja pärast vastavad küsimustikule, mis on täiesti anonüümne ja tulemusi kasutan ainult enda bakalaureusetöös üldistatud kujul.

Juhul kui Te ei soovi, et Teie laps ei võtaks uuringust osa, palun andke aineõpetajale või klassijuhatajale teada.

Ette tänades

Signe Helena Rebane

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina Signe Helena Rebane

(21.07.1994)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose
**ILUKIRJANDUSEL PÕHINEV ÕPPEMATERJAL LUGEMISE JA KÕNELEMISE
ARENDAMISEKS II KOOLIASTME INGLISE KEELE KUI VÕÕRKEELE
TUNDIDES,**

mille juhendaja on Tiia Krass,

- 1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
 - 1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus 03.01.2019